

ODGOVOR

Zakaj raziskavi o učbenikih dr. Justina ne gre zaupati?

Izsledki raziskave o slovenskih učbenikih, ki jih je nedavno na tiskovni konferenci predstavil dr. Justin, v javnosti precej odmevajo, zato ne bo odveč dodatno osvetliti nekaj dejstev. To bi pravzaprav moral storiti dr. Justin sam, a njegova znanstvena objektivnost in nepristranskost se iz dneva v dan krhata, zato ne preseneča, da molče spremlja potvarjanje izsledkov raziskave v »politične namene« različnih interesnih skupin. V resnici jih je z mešanjem znanstvenih dognanj in osebnega mnenja, ki je za raziskovalca milo rečeno zelo pavšalno, samo še dodatno podžgal.

Pa preidimo k dejstvom in si oglejmo vzorec raziskave. V zadnjem času marsikdo rad poudarja, da je v Sloveniji okoli 400 osnovnošolskih učbenikov, no dr. Justin jih je analiziral 12 – mnogo premalo za kakršno koli posploševanje. Pa še ti učbeniki niso enakomerno »razpršeni« po vseh predmetih in razredih, temveč gre za šest učbenikov geografije in šest učbenikov biologije v 9. razredu. Raziskava tudi ne zajame učbenikov, ki se najpogosteje uporabljajo v šoli, temveč učbenike, ki so na voljo. Med obojim je velik razkorak, saj se večina učiteljev odloči za enega od dveh ali treh najboljših učbenikov. Tisti slabi obležijo na policah knjigarn in nimajo pravega vpliva na šolski proces.

Metodološko je bila raziska-

va zasnovana na razumevanju krajšega odseka originalnega in »izboljšanega« besedila. Dosežke učencev na podlagi prebiranja nekaj odstavkov in morda pol ure učenja je nemogoče posplošiti na celoten učbenik in celotno šolsko leto. Vsak učitelj ve, da se znanje gradi leta in leta. Raziskovalci so berljivost besedila merili z Mikko-vo formulo, ki je večina raziskovalcev ne ceni preveč, saj gre za zelo grob numeričen izračun, ki temelji zgolj na številu besed in zlogov, ne upošteva pa cele palete dejavnikov, ki bistveno vplivajo na berljivost in razumljivost besedila.

Resni uredniki učbenikov bi si še kako želeli izvedeti, kakšne učbenike ustvarjamo, a nam omenjena raziskava žal prav nič ne koristi, saj so njeni izsledki povsem neuporabni. Verodostojnost raziskave še dodatno zmanjšuje konflikt interesov dr. Justina, ki ni le raziskovalec učbenikov, temveč tudi solastnik založbe in avtor osnovnošolskih učbenikov. Da o njegovih pavšalnih »off the record« izjavah o učbenikih niti ne govorimo. Tako je edini pravi rezultat te raziskave dejstvo, da je država vrgla skozi okno 100.000 evrov davkoplačevalskega denarja in zanj dobila le nekaj poceni populističnih izjav.

Vasja Kožuh, urednik učbenikov pri založbi Rokus Klett